

Østmøn Lokalråds udviklingsplan for **MERE LIV PÅ ØSTMØN**

Udfordringer på Østmøn

For mange landdistrikter ligger den største trussel i *affolkningen*. Det gælder også for Østmøn.

I dag er vi ca. 2.110 personer på Østmøn, og 38 pct. af os er fyldt 60 år. Hvis vi ser frem til 2026 siger en befolkningsprognose, at vi bliver 22 pct. færre. Der vil kun være 1.640 tilbage. Heraf vil de 60-årige og derover udgøre over halvdelen, nemlig 51 pct.

En sådan affolkning må forventes at få vidtrækkende konsekvenser, *hvis den ikke imødegås*. Vi har allerede gennem nogle år set en udvikling, som vi må frygte vil fortsætte:

- Den offentlige trafik skæres ned – og risikerer at blive dyrere
- Der er blevet længere til praktiserende læge, speciallæger og sygehus
- Der er blevet længere til skoler og børneinstitutioner
- De få dagligvarebutikker i lokalområdet kan få vanskeligt ved at overleve
- Ejendomme står tomme og forfalder

For at afbøde disse konsekvenser er det en *essentiell udfordring at fastholde eller øge bosætningen på Østmøn - og dermed gøre befolkningsprognosen til skamme*. Med det formål for øje har vi på Østmøn vedtaget denne udviklingsplan, som i den kommende tid vil udgøre pejlepunktet for lokalrådets og aktive borgeres indsats.

Østmøns *styrker* ligger i et meget attraktivt naturområde og engagerede beboere, *hvis indsats er en forudsætning for, at denne strategi udmøntes i konkrete udviklingsplaner og resultater*, der modvirker affolkningen og dens konsekvenser.

Overordnede målsætninger

Østmøn Lokalråd kan tilslutte sig de overordnede målsætninger, som Den Lokale Aktionsgruppe i Vordingborg Kommune havde for sin indsats 2007-2013. Østmøn har derfor følgende to overordnede målsætninger, som i øvrigt supplerer hinanden:

** At skabe vækst og udvikling på Østmøn med øget bosætning, flere iværksættere og arbejdspladser*

** At skabe attraktive levevilkår på Østmøn for nuværende og kommende beboere*

For at forfølge disse målsætninger har Østmøn Lokalråd i denne udviklingsplan opstillet en række konkrete mål for sin indsats. De koncentrerer sig om følgende tre områder:

** bosætning*

** landsbyforskønnelse*

** erhvervsudvikling*

Vi ønsker øget liv i pæne boliger i vores smukke natur. For at opnå det skal der ske en forskønnelse af landsbymiljøerne og øgede muligheder for beskæftigelse for nuværende og kommende beboere.

Bosætning

Den helt store attraktion ved Østmøn er utvivlsomt *naturen*, som tiltrækker mange turister. Men også for beboerne spiller naturen med den friske luft, stilhed og ro en afgørende rolle. En spørgeskemaundersøgelse fra 2000 blandt beboere i Borre viser, at 80 pct. ser en *stor fordel* i at bo tæt på en smuk og spændende natur. Naturen har således potentiale til at tiltrække flere beboere.

Vi mangler specifikke oplysninger om, hvorfor folk flytter fra Østmøn. Men data fra andre steder viser, at en fjerdedel af tilflyttere til landdistrikter flytter væk igen, inden der er gået et år. En anden undersøgelse viser, at manglende integration og hjemfølelse i forhold til bosætningsområdet er en væsentlig årsag til ønsket om at fraflytte. Flere tilflyttere oplever, at det er svært at komme i kontakt med naboer gennem foreningsaktiviteter. Og nogle ønsker at flytte, fordi de oplever at blive ekskluderet fra uformel snak og hilsen og mere grundlæggende i forhold til at udvikle sociale relationer. De fleste tilflyttere giver udtryk for, at de har mistet kontakt til venner og familie som følge af bosætningen på landet langt fra deres tidligere bosætningsområder. De har derfor behov for at udvikle nye sociale kontakter.

I et forsøg på at fastholde tilflyttere vil vi etablere en **ambassadør-ordning**, som skal sikre en god modtagelse af tilflyttere, og som introducerer dem til det sociale liv. En ambassadør-ordning forudsætter, at et antal personer stiller sig forpligtende til rådighed, og der skal helst være bosætnings-ambassadører i de forskellige små landsbysamfund på Østmøn. Vi kontakter Vestmøn Lokalråd for at høre og lære af deres erfaringer med en ambassadør-ordning.

Vi vil ligeledes udarbejde en **velkomstpjece**, som bl.a. skal fortælle om den lokale natur og det lokale forenings- og forretningsliv.

Endelig er det vores hensigt at arrangere *møder med tilflyttere*. De kan efter behov afholdes 2-4 gange årligt. Nytilflyttere inviteres personligt til arrangementerne, hvor også de relevante bosætnings-ambassadører deltager sammen med repræsentanter fra lokalrådet og relevante lokale foreninger.

Arbejdet med bosætning hænger uløseligt sammen med erhvervsudvikling og landsbyforskønnelse. En vigtig forudsætning for at fastholde og øge bosætning på Østmøn er, at der skabes arbejdspladser i nærområdet eller inden for en rimelig pendler-afstand, og at området præges af attraktive huse og landsbyer.

Landsbyforskønnelse

Det er en afgørende forudsætning for at tiltrække tilflyttere, at landsbymiljøerne og husene fremtræder attraktive. Lokalrådet vil derfor søge aktiv indflydelse på Vordingborg Kommunes administration af *puljen til landsbyfornyelse*, som skal anvendes til istandsættelse af bevaringsværdige bygninger og til nedrivning af faldefærdige og skæmmende bygninger på bl.a. Østmøn.

Ligeledes deltager Lokalrådet allerede meget aktivt i kommunens *projekt om landsbyplaner* for Hjertebjerg, Elmelunde, Borre, Nyborre og Magleby. Med forskønnelse af landsbyerne som hovedformål skal landsbyplanerne udpege bevaringsværdige bygninger, markante bysammenhænge og historiske bystrukturer, samt udpege nedslidte boliger og erhvervsbygninger, der er egnet til nedrivning.

Erhvervsudvikling

Det er en vigtig forudsætning for at øge bosætningen på Østmøn, at vi kan lokke med arbejdspladser - enten på selve Østmøn eller inden for en rimelig pendler-afstand. Fordi folk ikke nødvendigvis bor, hvor de arbejder, giver det bedst mening at samarbejde med de øvrige erhvervspolitiske tiltag, der er i gang på Møn og i Vordingborg Kommune.

Erhverv på Østmøn er i dag domineret af turisme og landbrugsvirksomhed. Lokalrådet følger som medlem af styregruppen nøje arbejdet i projektet *Kystdestination Møns Klint*.

Ligeledes følger Lokalrådet - via deltagelse i styregruppen - arbejdet med at gøre *Klintholm Havn* attraktiv som *servicehavn* for en kommende havmøllepark på Kriegers Flak. Hvis planerne lykkes, kan det betyde op til 60-70 ekstra permanente arbejdspladser på Østmøn. Erfaringer fra andre havmølleprojekter viser, at de blivende arbejdspladser ofte besættes af personale, der er lokalt bosiddende eller vælger at flytte til lokalområdet.

Herudover er der mange mikrovirksomheder inden for især fødevarer- og kunstproduktion. Især når/hvis den *digitale infrastruktur* etableres på et tilfredsstillende niveau, er der gode muligheder

for etablering af selvstændig virksomhed og hjemmearbejdspladser. Lokalsrådet ønsker at styrke og synliggøre udbredelsen af **mikrovirksomheder** i området. Vi vil derfor arrangere en **erhvervsdag** for alle nuværende og potentielle virksomhedsejere. Erhvervsdagen skal bidrage til etablering af relevante **erhvervsnetværk** og gennem *de gode historier* synliggøre, at Østmøn også er et erhvervsområde.

For også at synliggøre mikrovirksomhederne over for turister vil vi på et centralt sted på Klintevej skilte med, hvad de enkelte virksomheder kan tilbyde, og hvordan man finder frem til dem.

For at støtte det lokale erhvervsliv agter DagligBrugsen i Borre at øge købet af lokale produkter til videresalg. Et sådant initiativ kan også medvirke til synliggørelse af lokale producenter.

Opsummering af konkrete planer

Østmøn Lokalsråd vil i den kommende tid udarbejde konkrete arbejdsplaner for følgende udviklingstiltag:

1. Etablering af en ambassadør-ordning, der sikrer en god modtagelse af tilflyttere og introducerer dem til det sociale liv i lokalsamfundet
2. Udarbejdelse af en velkomstpjece til tilflyttere, som overskueligt orienterer om den lokale natur og det lokale forenings- og forretningsliv
3. I samarbejde med bosætnings-ambassadører og lokale foreninger arrangere møder for tilflyttere, som efter behov kan afholdes 2-4 gange årligt.
4. Fortsætte lokalrådets aktive deltagelse i projektet om landsbyplaner og indflydelse på puljen til landsbyfornyelse.
5. Arrangere en erhvervsdag for alle nuværende og potentielle virksomhedsejere med henblik på at opmuntre til og styrke relevante netværk og synliggøre Østmøn som et erhvervsområde
6. Synliggøre mikrovirksomheder ved på et centralt sted på Klintevej at skilte med, hvad de enkelte virksomheder kan tilbyde, og hvordan man finder frem til dem
7. At opmuntre til øget salg af lokale produkter i områdets dagligvarebutikker.

Hvis vi gennemfører disse planer, tror vi på, det vil skabe **mere liv på Østmøn**. Men det forudsætter aktiv deltagelse af engagerede beboere. Næste skridt vil derfor være at planlægge konkret, **hvem** der skal gøre **hvad** og **hvornår!**